

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ ในประเด็นต่อไปนี้

1. ปัจจัยในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ
2. กระบวนการในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ
3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุตามขอบเขตเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 - 1.1 นโยบาย
 - 1.2 ผู้บริหาร
 - 1.3 ผู้ปฏิบัติ
 - 1.4 ผู้ให้ข้อมูล
2. กระบวนการในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 - 2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.2 การตรวจสอบข้อมูล

- 2.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2.4 การเก็บรักษาข้อมูล
- 2.5 การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้
3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง จัดทำเป็นกรอบความคิดในการศึกษาวิจัย
การเขียนเค้าโครงวิจัย
2. ขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ โดยการจดบันทึก ใช้แถบบันทึกเสียง และถ่ายภาพประกอบ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มบุคคลที่จะสัมภาษณ์ไว้ 3 กลุ่มคือผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ ผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศในหน่วยงานระดับเหนือขึ้นไป
3. ขึ้นจัดกระทำกับข้อมูล
 - 3.1 นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลและเอกสารมาสรุปสาระสำคัญ
 - 3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ซึ่งได้บันทึกไว้ในแถบบันทึกเสียงมาถอดความด้วยวิธีสรุปสาระสำคัญ
 - 3.3 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 3.1, 3.2 และข้อมูลที่จดบันทึกไว้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ และเก็บข้อมูลเสริมในส่วนที่ขาดความสมบูรณ์ให้ได้เนื้อหาตรงตามขอบเขตเนื้อหาที่กำหนดไว้
 - 3.4 นำข้อมูลที่ได้ตามข้อ 3.1 และ 3.2 มาวิเคราะห์ตามขอบเขตเนื้อหา
 - 3.5 นำข้อมูลที่ได้ตามข้อ 3.4 มาทำการสนทนากลุ่ม (focus group) ตามหลักการสนทนากลุ่มเพื่อเป็นการยืนยันข้อมูลและเสริมในส่วนที่ขาดความสมบูรณ์
4. ขึ้นเสนอผลการศึกษาค้นคว้า เสนอผลการค้นคว้าด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์โดยมีตารางและภาพประกอบบางตอน

สรุปผล

การศึกษาเรื่อง “ การปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ” ผู้วิจัยมุ่งศึกษาใน 3 ประเด็นคือ ปัจจัยในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ กระบวนการในการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ ปรากฏผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ จากการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านนโยบาย โรงเรียนจะดำเนินการตามนโยบายของหน่วยงานคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งได้กำหนดนโยบายที่สนับสนุนการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศอย่างจริงจังโดยผ่านมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตามลำดับ

1.2 ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ โดยเน้นการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยมากขึ้นเนื่องจากข้อมูลมีเพิ่มมากขึ้น และคอมพิวเตอร์สามารถทำการประมวลผลได้อย่างแม่นยำ ถูกต้อง การนำไปใช้งานสะดวก สามารถทำการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย ทันเวลา ผู้บริหารคำนึงองค์ประกอบของระบบสารสนเทศ 3 องค์ประกอบคือ ส่วนของข้อมูลที่เป็นตัวป้อน ส่วนของการประมวลผล และส่วนของสารสนเทศ นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้สนับสนุนให้มีการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ดีก่อนข้างสมบูรณ์

1.3 ด้านผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศ ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ในการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ และขาดความรู้ความชำนาญทางด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หน่วยงานไม่สนับสนุนด้านงบประมาณในการอบรมอย่างจริงจัง ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ในด้านการกำหนดประเภทของข้อมูลนั้นส่วนมากต้องทำตามนโยบายของหน่วยงาน แต่ในบางครั้งต้องสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นเอง และชี้แจงเครื่องมือให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจพร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บให้ทราบอย่างชัดเจน ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศจะคำนึงถึงประโยชน์ในการบริหาร การตัดสินใจสั่งการ และการวางแผนโดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับสูงและต่ำเพื่อให้ได้สารสนเทศเป็นมาตรฐานเดียวกันพร้อมทั้งมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์หน่วยงาน เช่น การจัดทำเอกสารแนะนำโรงเรียน เป็นต้น

1.4 ด้านผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลจะให้ข้อมูลตามที่ผู้บริหารกำหนด ในบางครั้ง ข้อมูลจะล่าช้าเพราะผู้ให้ข้อมูลมีภารกิจมากและไม่ทราบถึงประโยชน์ของข้อมูลที่แท้จริง ข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปแบบของการจดบันทึก ยังไม่ได้จัดทำเป็นสารสนเทศ ขาดการปรับปรุงให้ทันสมัย และเป็นปัจจุบัน

2. กระบวนการในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการดังนี้คือ

2.1 การวางแผนในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ ได้มีการ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน โดยยึดงานทั้ง 6 งานเป็นหลัก มีการกำหนดประเภทของข้อมูลในการเก็บรวบรวมโดย ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ธุรการ ทั้งยังมีการจัดองค์กรในการจัดเก็บโดย มอบหมายให้ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาเป็นผู้เก็บรวบรวม และส่งต่อเป็นลำดับไปยัง ธุรการสายชั้น หัวหน้าสายชั้น ธุรการโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายธุรการ และผู้บริหาร สำหรับ วิธีการดำเนินการนั้นเริ่มตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการเก็บรวบรวม ข้อมูล กำหนดประเภทของข้อมูล และการจัดองค์กรในการจัดเก็บนั้น ได้มอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นสารสนเทศเพื่อให้ ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจ

2.2 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน มีการทบทวนวัตถุประสงค์ก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งคำนึงถึงข้อมูลที่มี อยู่เดิมเพื่อไม่ให้เก็บข้อมูลซ้ำซ้อน เน้นการเก็บข้อมูลให้ทันตามกำหนดเวลา มีการ ประสานงานกับหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลทั้งระดับสูงและระดับล่าง มีการกำหนดความต้องการ ใช้ข้อมูลอย่างชัดเจน ข้อมูลที่ได้มาต้องมีความน่าเชื่อถือพอสมควร สำหรับวิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูลนั้นโรงเรียนใช้หลายวิธีเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การทดสอบ และการใช้แบบสำรวจ

2.3 ด้านการตรวจสอบข้อมูล โรงเรียนได้กำหนดแนวทางในการตรวจสอบ ข้อมูลอย่างชัดเจนโดยเริ่มจากธุรการสายชั้น หัวหน้าสายชั้น ธุรการโรงเรียน / หัวหน้างาน ผู้ช่วยฝ่ายธุรการและผู้บริหารตามลำดับ โดยมีการตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ตรวจสอบลักษณะของความคิดพลาดของการบันทึกข้อมูล ความเป็นไปได้หรือสมเหตุ สมผลของข้อมูลในแต่ละรายการ ทั้งยังตรวจสอบความตรงเนื้อหาของข้อมูลและสารสนเทศ ที่ต้องการ

2.4 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล มีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ตามหัวข้อปัญหาความต้องการใช้ข้อมูลของโรงเรียน กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และเลือกวิธีการวิเคราะห์ซึ่งอาจจะวิเคราะห์ด้วยมือหรือคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดขั้นตอนในการวิเคราะห์ให้ตรงกับสภาพและแนวทางในการแก้ปัญหา ลำดับความสำคัญ ความเร่งด่วนของปัญหา มีการรวบรวมประเภทของปัญหาที่จะนำมาวิเคราะห์และจัดกระทำข้อมูลเพื่อเตรียมไว้นำเสนอ โดยแยกประเภทและจัดหมวดหมู่ตามลักษณะของงาน 6 งาน ตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยมือในกรณีที่ข้อมูลไม่มีความสลับซับซ้อนมาก นอกจากนี้ยังมีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่ข้อมูลมีความสลับซับซ้อน

2.5 ด้านการเก็บรักษาข้อมูล โรงเรียนได้จัดเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศโดยจำแนกตามลักษณะงาน 6 งานและงานพิเศษอื่น ๆ มีการวางแผนในการเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศอย่างมีระบบตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่กำหนด มีการกำหนดดัชนี และรหัสการจัดระบบแฟ้มข้อมูลเพื่อสะดวกในการใช้และการจัดเก็บ มีการจัดเครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นการเฉพาะแต่ก่อนข้างจะคับแคบ รวมทั้งการจัดเก็บโดยซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์

บุคคลที่ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลมีหลายระดับเช่นระดับสายชั้นก็มีธุรการสายชั้นทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลของสายชั้นและในระดับโรงเรียนผู้ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลก็คือ เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน

2.6 การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ โรงเรียนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้ข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารในทุกด้าน เช่น การวางแผนในการแก้ปัญหา การพิจารณากำหนดนโยบาย การจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การออกคำสั่ง การรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การรายงานข้อมูลแก่หน่วยงานในระดับสูง การประเมินผล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การให้บริการสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งอาจอยู่ในรูปสารประชาสัมพันธ์ ตารางแผนภูมิ และทางจอภาพคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในงานบริการสนเทศในโรงเรียนตามความเหมาะสม

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนวัดพระมหาธาตุประสบปัญหาในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศในหลายด้าน เช่น จำนวนข้อมูลสารสนเทศที่มีในแต่ละระดับยังไม่เพียงพอต่อ

การใช้ หน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่ชัดเจนพอ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบันและทันสมัย การตรวจสอบข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ความซับซ้อนของหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลทำให้ผู้ให้ข้อมูลเบื่อบ่อยในการให้ข้อมูลซึ่งซ้ำซากเนื่องขาดการประสานงานที่ดี รูปแบบการนำเสนอข้อมูลไม่แน่นอน ผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจแบบฟอร์มกรอกข้อมูลเนื่องจากขาดการชี้แจงที่ชัดเจนทำให้ได้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

1. ปัจจัยในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ จากการศึกษาจะเห็นว่าทั้ง 4 ปัจจัยคือ นโยบาย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศ และผู้ให้ข้อมูลล้วนมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ

นโยบายในระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและระดับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการสนับสนุนอย่างจริงจังตั้งแต่ในระดับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไม่มีนโยบายที่ชัดเจน ส่วนระดับโรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนซึ่งได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เป็นที่น่าสังเกตว่านโยบายในแต่ละระดับไม่มีความสอดคล้องหรือขนานรับกันโดยตลอด อาจส่งผลให้การปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ผู้บริหารเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารทราบดีว่าในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานระดับใดล้วนต้องการข้อมูลและสารสนเทศในการตัดสินใจแทบทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระ สุภากิจ (2539 : 8 - 9) ที่ว่าการตัดสินใจในการบริหารไม่ว่าจะเป็นระดับสูงหรือต่ำเพียงใดผู้บริหารจะต้องมีการตัดสินใจอยู่เกือบตลอดเวลา ดังนั้นสารสนเทศที่พร้อมเรียกหาได้ตลอดเวลาจะทำให้การตัดสินใจถูกต้อง ฉับไว และไม่ก่อผิดพลาด

ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศ เป็นผู้ที่มีส่วนผลักดันให้การปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนพัฒนาไปอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ถ้าหากผู้ปฏิบัติได้ทราบวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของผู้บริหารอย่างแท้จริง จะเห็นว่าผู้ปฏิบัติได้พยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง ถ้า

หากทางหน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเรียนรู้เพิ่มเติมให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น หากบุคลากรซึ่งได้รับการฝึกอบรมมามีการใช้งานอยู่เป็นประจำและศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอก็น่าจะมีความชำนาญมากขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบถึงประโยชน์ของข้อมูล และบอกถึงความสำคัญของการให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด ประกอบกับระบบการจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานระดับสูงไม่มีเอกภาพปล่อยให้แต่ละหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลซ้ำซ้อนปีละหลายครั้งทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความเบื่อหน่ายขาดความตั้งใจในการให้ข้อมูลเป็นผลให้ที่ได้รับความความน่าเชื่อถือ

2. กระบวนการในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ

2.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงแม้จะมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ชัดเจน มีการทบทวนวัตถุประสงค์ก่อนที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งยังคำนึงถึงข้อมูลที่มีอยู่เดิมเพื่อไม่ให้เป็นการเก็บข้อมูลซ้ำซ้อน เน้นการเก็บข้อมูลให้ทันตามกำหนดเวลาก็ตาม แต่ต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลด้วย ปัญหาอาจสืบเนื่องมาจากหลายหน่วยงานต่างก็ต้องการข้อมูล แต่การประสานงานระหว่างกันไม่ดีเท่าที่ควรตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับล่าง จึงทำให้การจัดเก็บข้อมูลในลักษณะเดียวกันแต่ใช้แบบเก็บข้อมูลแตกต่างกันและเก็บข้อมูลในระยะเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้โรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลจึงไม่ให้ความสำคัญต่อหน่วยงานทางการศึกษาอื่นแต่จะให้ความร่วมมือกับหน่วยงานในสายบังคับบัญชาของตนเองเท่านั้น

2.2 ด้านการตรวจสอบข้อมูล แม้ว่าโรงเรียนได้กำหนดแนวทางในการตรวจสอบข้อมูลอย่างชัดเจน โดยเริ่มจากรุรการสายชั้น หัวหน้าสายชั้น รุรการโรงเรียน / หัวหน้างาน ผู้ช่วยฝ่ายรุรการและผู้บริหารตามลำดับ โดยมีการตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ตรวจสอบลักษณะของความคิดพลของการบันทึกข้อมูล ความเป็นไปได้ หรือสมเหตุสมผลของข้อมูลในแต่ละรายการ ทั้งยังตรวจสอบความตรงเนื้อหาของข้อมูล และสารสนเทศที่ต้องการ แต่ต้องยอมรับว่าเมื่อมีความจำเป็นเร่งด่วนผู้บริหารมักจะมอบหมายให้ครูอาจารย์เพียงคนเดียวทำหน้าที่รับผิดชอบซึ่งก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายทำให้การตรวจสอบข้อมูลขาดประสิทธิภาพลงไปได้

2.3 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียนได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ตามหัวข้อปัญหาความต้องการใช้ข้อมูล เทคนิควิธีและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ถึงแม้ในบางครั้งจะรวดเร็วทันต่อความต้องการเพียงใดก็ตาม ในจุดหนึ่งต้องยอมรับว่าความรู้เบื้องต้นในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับพื้นฐานเท่านั้น

ไม่สามารถใช้กับงานที่สลับซับซ้อนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภริมา อินทรคำแหง (2530 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าบุคลากรที่เคยฝึกอบรมการใช้คอมพิวเตอร์ด้วยระยะเวลาเพียง 5 วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สั้นมาก จึงไม่ค่อยได้ความรู้เพิ่มเติมมากนัก ประกอบกับการขาดแคลนงบประมาณในการจัดการ ดังนั้นการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์จึงไม่สามารถกระทำได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมบุคลากรเป็นการเฉพาะ สิ่งสำคัญคือบุคลากรต้องมีใจรักที่จะเรียนรู้จริง ๆ สนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอยู่เป็นประจำจึงจะมีความรู้ความชำนาญได้เป็นอย่างดี

2.4 ด้านการเก็บรักษาข้อมูล โรงเรียนได้จัดเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศโดยจำแนกตามลักษณะงาน 6 งาน และงานพิเศษอื่นๆ มีการวางแผนในการเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศอย่างมีระบบตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติที่กำหนด มีการกำหนดดัชนี รหัสการจัดระบบแฟ้มข้อมูลเพื่อสะดวกในการใช้และการจัดเก็บ มีการจัดเครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นการเฉพาะแต่ก่อนข้างจะคับแคบไม่สะดวกในการใช้เท่าที่ควร บุคลากรที่ทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลมีไม่เพียงพอจึงไม่สามารถจัดทำให้เป็นระบบที่สมบูรณ์ การเก็บรักษาข้อมูลจึงกระทำไม่ได้ดีนัก

2.5 การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ โรงเรียนได้นำข้อมูลไปใช้ในหลาย ๆ ด้านตามที่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้ เช่น การวางแผนในการแก้ปัญหา การพิจารณากำหนดนโยบาย การจัดวางตัวบุคคลให้เหมาะสมกับงาน การออกคำสั่ง การรายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน การรายงานข้อมูลแก่หน่วยงานในระดับสูง การประเมินผล การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้บริหารจะต้องมีศิลปะในการใช้ข้อมูลในการบริหาร งานจึงจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ จากการศึกษาการปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุพบว่าโรงเรียนประสบกับปัญหาและอุปสรรคในหลายด้าน แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนมีความตั้งใจจริงและมีความพยายามอย่างสูงที่จะฟันฝ่าอุปสรรคดังกล่าวจนสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับระบบข้อมูลและสารสนเทศจนเป็นที่ยอมรับของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน โดยสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อออกประเมินมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนในสังกัดทุกโรง ผลปรากฏว่าโรงเรียนวัดพระมหาธาตุอยู่ในระดับสูงสุด คือระดับ 3 ทุกมาตรฐาน (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช 2544)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์โดยการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2. ควรมีการประสานระหว่างกรม หรือระหว่างหน่วยงานต่างๆทางการศึกษาให้ร่วมกันกำหนดแบบเก็บข้อมูลและสารสนเทศที่สามารถใช้ร่วมกัน
3. ในระดับหน่วยเหนือต้องมีแบบฟอร์มที่ชัดเจนทำให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้สะดวก
4. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนโดยตรง รวมทั้งค่าวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศเป็นการเฉพาะให้แก่โรงเรียนให้เพียงพอที่จะดำเนินงานได้
5. ควรจัดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานธุรการ โดยตรงเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน เนื่องจากครูผู้สอนมีภารกิจประจำมากไม่มีเวลาพอที่ปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพและในบางครั้งไม่ทันต่อการใช้งาน
6. ควรมีการส่งเสริมให้มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในโรงเรียนเช่นการสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งอินเทอร์เน็ต การทำโฮมเพจ และรายงานข้อมูลโดยการส่งผ่านทางคอมพิวเตอร์ หากหน่วยงานอื่นๆ ต้องการข้อมูลก็สามารถเรียกหาได้จากอินเทอร์เน็ต
7. ควรมีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทันกับความต้องการใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากระบวนการในการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียนวัดพระมหาธาตุ และโรงเรียนอื่น โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ